

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱԽՆԱՄՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Անուրանալի ճշմարտութիւն մըն է թէ մարդ աշխատանքին կը մղուի բախտէն զժողովուրդ եւ Աստուծոյ տրտնջալու, որքան իր երջանկութիւնը կապել կը փորձէ աշխարհիկ հաճոյքներու, ու իր կամքին ու բազկի ուժին կոթընած՝ իրագործել կը փորձէ իր փայտալոյս իղձերն ու երազները:

Որովհետեւ զժուար է անտրտունջ համակերպել նախախնամութեան տնօրինութեան, երբ այս մերժիչը խոչընդոտ մը կը դառնայ մեր ծրագիրներուն իրագործման, երբ ան կոչուած կ'ըլլայ զսպելու կեանքը մե'ր ուզածին պէս ապրելու մեր բուն ու հիւանդագին ցանկութիւնը:

Եւ ճիշդ այս կէտէն է որ ամբարտաւանութիւնը կը սկսի ծաւալել մարդուն մէջ: Կ'ուզենք մե'նք ըլլալ տէրն ու տիրակաւն մեր ճակատագրին: Գերազույն ու ամենագոր ոյժէ մը կախեալ ըլլալու զազափարը կ'ընդմիջեցնէ մեր հողին, ու կը փորձենք դուրս գալ այդ ուժին ձգողութեան ծիրէն, ինչպէս իր քննիչքին անդիտակ մանուկը կը փորձէ խուսափել ծնողքին հակակշիռէն ու հրակողութենէն:

Մեր իմացականութեան ամենէն հզօր թռիչքի պահերուն իսկ մանուկներ չենք միթէ մենք եւս, Աստուծոյ զերազանց ու անճառելի իմաստութեան լաղղատմամբ:

* * *

Անշուշտ աշխատանքի միամիտ չենք ըսելու թէ սխալ են ու յանցանք՝ մեր կեանքը նպատակադրեալ ձեւով մը վարելու մեր ճիշդն ու բազմաճիւղ, վաղուան անտուգութեան զիմաց չփոթահար չմնալու համար մեր զժամ ծրագիրները, թէ ամէն ինչ ձգելու ենք բախտին, քանի որ լիովին տէրը չենք մեր ճակատագրին:

Բայց յանցանք է ու մեղք՝ երբ այդ նպատակը բարի կամ օգտակար է, եւ կամ երբ անոր հասնելու միջոցները խարդախ են ու անուղիղ:

Կը պատահի սակայն որ մտեմ տեսականէ մը գրաւուած ըլլալով հանդերձ՝ ճակատագրին անսպասելի մէկ խաղով ձախողութեան մատնուին մեր ծրագիրները ու այդ նպատակի համբուն վրայ մինչ այդ ծանր ճիղերով իրագործուածը փուլ գալ յեղակաւորէն, բախտին մէկ անդուժ հարուածով:

Կարելի է արդեօք նման պարագայի մը չարտմիլ, չարտնջալ բախտին ու ճակատագրին դէմ, եւ ամէն ինչ նորէն ծալքէն սկսելու Յօրի կորովը, լաւատեսութիւնն ու համբերութիւնը ձեռք ձգել:

Արդարեւ մեր մարդկային ու հոգեղէն տկար բնութեան համար այդ անկարելի ըլլալու չափ զժուար է:

Արքայն տկար են մեր միտքերը, թափանցելու Աստուծոյ զործելակերպին, ու համոզուելու Տիրոջ բացարձակ սիրոյն ու բարութեան, նոյնիսկ առաջին առիթով մեզի չարիք ու պատուհաս թուող իր զործերուն ընդմէջէն:

Շատ են պարագաները կեանքին մէջ, երբ մեր սրտին մէկ փափաքին չիրագործուելուն կամ մեր խնդրանքին մեր ուզած առեւնին չկատարուելուն հետեւանքով՝ զերծ մնացած ենք ահաւոր դժբախտութիւններէ: Պրանսացի հոգեւոր դրացեալ մը ապահովարար զոհը պիտի ըլլար օդանւային արկածի մը՝ եթէ անակնկալ բայց փաղանցուկ հիւանդութիւն մը յետաձգել չտար թուականը իր ճամբորդութեան: Իսկ Ամերիկացի զիտնական մը ընտանեկան ծանր դժբախտութեան մը պիտի ենթարկուէր, եթէ իր սրտին սիրածին հետ ամուսնանալու րոտն տենչին զոհացում տրուած ըլլար: Տարին չրոյրած, իր սիրուէին պիտի մահանար երկարատեւ ու անբուժելի՝ բայց երեւութապէս իր ներկայութիւնը շատ ու զգացնող զաժան ախտի մը հետեւանքով:

«Ծաղկալից ճամբաները միշտ փառքի չեն տանիր» ըսուած է: Արդարեւ, ի՞նչ կ'արժէ հեշտ ու ծաղկաւէտ ճամբան, որ անցք մը, նպատակի մը հասնելու միջոց մը՝ է միայն, եթէ փայլը՝ ուր ան մեզ պիտի առաջնորդէ, չըլլայ նմանապէս ծաղկաւէտ ու երջանկաբեր: Ճամբան թէ՛ անոր աւարտին զանազան կայանն է տեղի կարեւոր: Կեանքը ճամբայ մըն է ամէն բանէ առաջ, ի՞նչ փոյթ թէ՛ քիչ մը երկար՝ բառ երեւոյթին, բայց անհամեմատօրէն կարճ՝ յաւիտեականութեան հետ բաղդատուած:

Այս առթիւ կ'արժէ յիշել այն շատ յատկանշական ակնարկութիւնը՝ զոր մեր Տէրը բռնա Պետրոսի, վերջին ընթրիքէն առաջ, Ռոմայաւայի պահուն՝ «Դու զայդ այժմ ոչ գիտես»՝ բայց ապա գիտացիր»: Իրապէս, մենք չենք գիտեր թէ կեանքը ի՞նչ վերապահած է մեզի, ի՞նչ է Աստուծոյ կամքը մեր զործերուն ու ծրագիրներուն նկատմամբ: Բայց կու գայ օրը երբ երկնային պայծառ լոյսով սղոցուած մեր հոգեւոր աչքերը պիտի կրնան յատկօրէն տեսնել Տիրոջ բարի կամքն ու գիտաւորութիւնը, չար թէ՛ բարի մեզի հանդիպած բոլոր պատահարներուն ընդմէջէն: Կու գայ օրը երբ ամէն չարիքի ետին թաքնուած բարքերը նշմարելու հարողութեամբը պիտի օժտուի մեր հոգեւոր տեսողութիւնը, ու ամէն բարիքի «ի վերուստ իջեալ» ըլլալուն առողջ գիտակցութիւնը երախտադիտութեան զգացումով պիտի լեցնէ մեր սիրտը, Տիրոջ փառքը տաղերգելու օրհնութիւններ բարձրացնելով մեր շուրթերուն:

* * *

Ազատութեան տենչը ամենէն զօրաւոր բնազդներէն է մարդուն: Մարդ հակամէտ է խորտակել փորձելու ամէն պատուար ու արգելք՝ որ կը սպառնայ իր ազատութիւնը կաշկանդել: Մարդ կ'ուզէ ազատ ըլլալ, գոյրս նետուիլ օրէնքի կապանքներէն, սանձարձակօրէն յագուրդ տալու համար իր ցանկութիւններուն: Կ'ուզէ ո՛չ ոքի առջեւ ըլլալ պատասխանատու, ո՛չ մէկ հակակշիռ հաճոյ է իրեն համար: Յիշեալ բնազդն է պատճառներէն մին՝ ոյժ տուող Աստուծոյ զոյրութեան ուրացումին: Պարագայ մը՝ որ ոչինչով կ'օգնէ մարդ արարածին, ինքնախարէութեան մը զոհը դարձնելով զայն, երբ իրեն չէ տրուած ազատութիւնը իր ճակատագիրը տնօրինելու, ազատութիւնը՝ որ անտանձ զործունէութեան հոմանիշ իրբեւ կը ներկայանայ մեր շատերու մտքին:

Աստուծոյ կամքին հպատակութիւնը մին է քրիստոնէական հաւատքի անկիւնաքարերէն: Քրիստոս, Տէրունական աղօթքով մեզի սորվեցուց երկնաւոր Տիրոջ կամքը հայցել նաեւ ա՛յս երկրի վրայ: Իսկ Գեթսեմանիի ահաւոր

դիչերին՝ իր մասնութիւնն ու չարչարանքը կանխող անդոհալից քաղններուն, զիտցու ստորագրակ իր կամքը Աստուծոյ կամքին՝ ըսելով՝ «Ոչ իմ կամս՝ այլ քոյդ լիցի»։

Հոգեւոր իրողութիւններու բարձունքները նուաճած ըլլալը մարդերն ալ եղած են օրհնողները Աստուծոյ կամքին՝ ու անտրտունջ համակերպողները Անոր տնօրինութիւններուն։ Յոր երանելին ու Դաւիթ մարգարէն ցայտուն օրինակներ են այս մասին։

Ճամբարի քրիստոնեան փոխանակ իրեն պատահած դժբախտութեանց պատճառն ու պատասխանատուն զԱստուած նկատելու, Անկէ դժգոհելու ու իր բախտին զէմ տրտնջալու, կը փնտռէ ու կը կոչէ ամենէն առաջ իր սխային կամ յանցանքին բաժինը խնդրոյ առարկայ դժբախտութեանք մէջ՝ կեանքի ձախարհութիւններէն փորձառութիւն ամբարելով, ապագային վերստին ինքզինք չըրգունելու համար նման տրտմարեր երեւոյթներու տուելու։

Վերջապէս, եթէ ի մտի ունենանք օր իօրական քրիստոնեան կեանքի ամենէն ծանր պայմաններուն մէջ իսկ խղճով հանդարտ կ'ըլլայ ու հոգիով խաղաղ, թէ առ անքնկճելի կը մնայ աշխարհի ամէն կերպ փորձութիւններուն դիմաց ու զօտեպիւնց՝ փառ ու հաստատուն հաւատքով ու լուսատեսութեամբ, ապա ուրեմն յստակ կը դառնայ թէ մենք որքան հեռացած կ'ըլլանք Աստուծմէ ու Անոր տանող ճամբարի ճանապարհէն, երբ փորձութեան պահուն մեր յստեատեսութեան և անյուստութեան ազդեցոյցը տուած կ'ըլլանք տրտունջներով ու աշխարհի ճակատապիւրջ տնօրինողին զէմ անհարկի ու ամբարիշտ ընդվիշտմանքով։

Նախախնամող Տիրոջ մեր կողքին յարածամ ներկայութեան զգացումն ու զխաղցութիւնը միայն կրնայ անսպաս մխիթարութիւն ու քաջալերող ուժ դառնալ մեր ազնայապահար սրտերուն, հակադրելով կեանքի անհամար վիշտերուն ու փորձութիւններուն։

ԳԷՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻԶԵԱՆ